

Efteråret

Når som'ren er til ende
og feriedage brugt,
og vibeskrig og lærkesang forstummet,
når markerne er høstet,
og træet bærer frugt,
skal vores lovsang fylde himmelrummet.

Sådan skriver Lisbeth Smedegaard Andersen i et af versene fra en salme fra 2013 om efteråret, en af de smukkeste og mest farverige årstider i Danmark (no. 808 i "100 salmer").

Det falder helt i den samme tone, Alex Garff har skrevet i en af efterårets mest sunge sange, "Septembers himmel er så blå", hvor lærken dog stadig synger sin sang fra sit høje himmelstade, en af de sidste dette år.

Men selv om mange marker nu er sorte, spirer vintersæden, sået så tidligt, at den får godt fat, før frosten sætter ind.

For mig er det gået sådan, at naturen bliver stadig vigtigere for mig. Det gælder årets og årenes skiften fra vinter og vår til sommer og efterår. Farverne ændres alt efter årstiden fra de små hvide vintergækker og siden afløst af krokus i mange farver og gule påskeliljer, storblomstrede tulipaner og alle dem, jeg ikke har med, alt imens frugttræerne kaster deres hvide blomster ind i krigen. Så kommer de summende bier, som jeg de sidste par år er kom-

met til at kende, læse om og arbejde med og beundre. Jeg har haft besøg i min have af ca. 50.000 bier i en treetages "bi-lejlighed", hvor de i godt vejr har summet og bragt honning hjem til øverste magasin. Det startede i et ydmygt magasin med en dronning og vel op mod ca. 1.000 bier, der havde holdt hende ved god kost og varme i vinteren. Men da solen blev stærk og varm, begyndte arbejderbierne at hente mad og honning hjem, så dronningen fik mad til at lægge op til 2.000 æg om dagen. Vi tænker, hvordan hun får tid, men det er hendes sag, og hun lever kun for at give livet videre.

Arbejderbierne "kryber" efter 21 dage og går straks i gang med arbejdet i magasinet. De slider i 6 til 7 uger, så er de slidt op og dør, men nye bier tager over. Mens de henter honning til kubene, bestøver de blomsterne i naturen, så også træer og buske giver god frugt i efteråret.

Nu er bierne på lyng og mange af dem slider sig ihjel der eller bliver fanget i edderkoppespind. Men der vil næsten altid være en god rest, der følger med

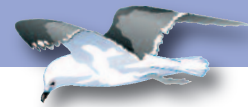
hjem i haven og vil hjælpe, værne og varme dronningen i den vinter, der kommer.

Livet er barsk, og Lisbeth Smedegaard kender også vejret her mod vest. Hun skriver i 1. vers af samme salme:

Fra vest står blæsten ind mod
de lave fyrrehegn,
der danser skyggedans
med mørkets magter,
mens skyer går og kommer
med tågedis og regn
og vådt og vissent løv i kælderskakter.

Der er over efteråret et gyldent skær, både farverne og de tanker, vi gør os. Der er også et gyldent skær over vort eget liv. Skæret kommer fra livets sommer, hvor vi voksede op. Solen skinnede på os, vi blomstrede og gav liv til den nye slægt, der vil tage over efter os. Dertil kommer den taknemlighed over, at vi får lov til at leve og fandt en plads at fylde ud, en at holde i hånden til gavn og glæde for en selv, men forhåbentlig også andre til gavn, glæde og velsignelse.

Frede Dalum

Øjebliksbilleder

På Hospice Sydvestjylland har personalet et dagligt fokuspunkt, som er *patientens gode dag*.

ØJEBLIKSBILLEDER er en artikelse-
rie, der bliver bragt her i Nyhedsbrevet,
som har til hensigt at beskrive stunder
fra dagligdagen på Hospice Sydvest-
jylland.

Det er øjebliksbilleder, fordi de hver
især netop beskriver et øjeblik, en
stund, som på den ene eller anden
måde er med til at sætte sit præg på
patientens gode dag.

Aftensang

Klokken er 19.30 en helt almindelig
mandag på Hospice Sydvestjylland.

Duften efter aftensmaden hænger
stadig dovent i luften, mens den sidste
opvask behændigt klares af to trofaste
frivillige i køkkenet. Efterhånden som
lyden fortager sig af skramlende tal-
lerkener og klirrende glas, overtages
den af små, stilfærdige trin på gangen,
en klokke, der ringer i elevatoren og en
dør, der åbnes ind til en stue, mens en
sengeliggende patient af to sygeplejer-
sker manøvreres ud på gangen.

De stilfærdige trin på gangen, bevæg-
elsen i elevatoren og sengen på gan-
gen indikerer, at nogen er på vej. På
vej mod flyglet på 2. sal. Om lidt er der
aftensang. At man er sengeliggende,
er ingen hindring for at deltage.

Der sidder allerede folk i sofaen og
venter. Alt imens Højskolesangbøger
findes frem, stikker de to frivillige hov-
edet ovenfor trappen og siger med et
smil – "Tak for i aften." Der nikkes og
smiles tilbage. "Selv tak." Folk er mæt-
te, og stemningen er munter. Flere er
på vej, tager plads i sofaen, på trappen
eller i en god stol. Enkelte står tøvende
i baggrunden afventende på, hvad der
skal ske. Musikterapeuten tager plads
ved flyglet, og de første toner slås an.
En let genkendelig variation over san-
gen "Nu går solen sin vej" lyder ud i
rummet og sætter aftenstemningen an.

Der bladres i Højskolesangbogen, der
studies titler og findes sidetal. Og i
krogene tales der højlydt om hvilket
sangønske, der skal foreslås i aften.

Nogen har forberedt sig, og har skre-
vet numre ned på en lille krøllet lap,
der fiskes op af lommen. Mon ikke vi
skal have' et lille glas i aften? Et lille
glas portvin eller Baileys, om nogen
kan fristes? Der kommer små glas på
bordet og et par flasker, som får prop-
pen trukket af. Der er flere, der lader
sig friste, og snart klinger glassene.
Skål! Skål til alle, der er til stede. Skål
for en dejlig aften. Og skål for det ny-
fødte barnebarn på stue 12.

Aftenens første sang foreslås, og øns-
ket imødekommes. Alle bladrer i Høj-
skolesangbogen med fælles ærinde.
Et lille forspil på flyglet og de tilstede-
værende stemmer i.

"Jeg er havren, jeg har bjælder på"
fører en snak med sig om høst og om
langsomt kørende motorkøretøjer på
vejene lige nu. Helt almindelige daglig-
dagsting, som alle kan tale med om.

En foreslår "Du som har tændt millio-
ner af stjerner..." En pårørende sidder
og bladrer efter det angivne sidetal, og
siger med lav stemme: "Jeg er slet ikke
vant til at synge, og kender ikke så me-
get til Højskolesangbogen, men hvor
er det rart at sidde her og være med."
Og netop dette beskriver, hvordan det
er for mange. At vi i Danmark har tra-
dition for at synge sammen, men at vi
lidt har glemt det, og ikke gør det så
meget. At denne aftenstund på hos-

pice giver os en anledning til at gøre
det igen, og til at minde os om, hvor
rart det er at lade sig bevæge af san-
gen, af stemningen og det fællesskab
der opstår, når vi synger sammen. "Er
det tilladt at brumme...?", spørger en
anden, "for jeg synger ikke så godt
mere efter kemoen...". Og Ja, det er
tilladt at brumme. En herrestemme
synger klart og tydeligt for, og alle føl-
ger med – hver med sit næb.

"Op al den ting, som Gud har gjort -
den sang mor altid...". Patienten der
ankom til Hospice i formiddags er med
til aftensang for første gang. Da hun
taler om salmen, går hun i stå, og
øjnene løber lidt i vand. Hendes mand
lægger forsigtigt en hånd ovenpå hen-
des, og ser hende i øjnene. Så mødes
de der - i blikket.

I sofaen sidder et ægtepar. Hende, der
får mere og mere svært ved at orien-
tere sig i en samtale, og ham, der snart
ikke længere har forslag til hvordan de
skal evne at kommunikere. Her ved
flyglet kan de sidde tæt, holde hånd og
nyde at være del af den gode stem-
ning. Det kræver ikke så mange ord af
dem.

En ældre herre med en fortid i mili-
tæret fortæller om opgaver til søs ved
søværnet. Om at overleve i høj sø, om

udfordringer der ikke stod til at klare indenfor regelsættet, og om ensomheden ved ikke selv at få en familie. Han vil gerne, at vi synger Streets of London, og alle, uanset engelskkundskaber, synger med, berørte af hans historie. Damen i sengen insisterer på at synge "Der er et yndigt land". Hun synes, det er fint nok med alle "de der-sens" moderne sange, men mener vi skal holde fast i vores danske fædrelandssange også. Vi finder et toneleje, hvor alle kan synge med. Brumme med. Eller blot lytte. Og smiler ved tanken om, at det måske nok er en lidt usædvanlig ramme at synge fædre-

landssangen under. Men ikke desto mindre, så har den sang lige så meget berettigelse her, som alle de andre sange.

En dame, der har været tavs indtil nu, siger: "Jeg ved godt, det ikke er årstiden, men kan vi synge Lul lul rokken går...? Jeg synes, den er så køn..." Alle synger med og falder til ro ved den stille behagelige melodi. Og sidder en stund og lader tankerne fare.

Og sådan er det her, mandag aften, når tonerne fra flyglet strømmer ud i huset. En tilbagevendende lille ugentlig begivenhed, der har det med at sætte spor i de folk, der deltager.

Musikalske minder, som vi alle bærer med os i et eller andet omfang, vågner en stund og bliver bragt til live igen i et fællesskab med andre. Der er genkendelse og respekt blandt dem, der sidder her. Alle med forskellige levede liv, men at dele en flig af sin musikalske livshistorie i dette forum, er et sted, hvor det giver mening, uden at skulle forklare det yderligere med ord.

Os der er her, vi forstår. Det er rart. Det er enkelt.

Og det giver for nogle en oplevelse af, at i dag har været en god dag.

Annette Majlund, musikterapeut

1400 ambassadører bakker op om Hospice Sydvestjylland

Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland i Esbjerg har netop passeret 1400 medlemmer, det store medlems-tal er vi i bestyrelsen og på Hospice Sydvestjylland meget glade for. Men at vi nu er flere end 1400, der støtter op om Hospice Sydvestjylland betyder bestemt ikke, at der ikke er plads til flere. Det er der.

For Hospice Sydvestjylland betyder støtteforeningen ikke alene en økonomisk håndsrækning, men det betyder også, at der er omkring 75 frivillige, der i skiftende vagter af tre timer går til hånd på Hospice Sydvestjylland fra klokken 8.30 til 20.30.

- Støtteforeningen betyder rigtig meget for Hospice Sydvestjylland, for det er mennesker, der udfører et kæmpe dedikeret arbejde for os. Vi har 1400 ambassadører, og vi har de mange frivillige, der er "flødeskummet", siger lederen af Hospice Sydvestjylland, Ragnhild Rabjerg.

De frivillige løser mange forskellige opgaver lige fra at dække bord, rydde op, snakke med og hjælpe patienterne med f.eks. byærinder til at passe yderdøren, når personalet i receptionen går hjem.

- Når det sker, kan vi ikke følge med i, hvem der kommer i huset, og derfor er vi nødt til at låse yderdøren, så besøgende skal ringe på, forklarer Ragnhild Rabjerg, der også glæder sig over et rigtig godt samarbejde med støtteforeningen.

- Den giver også tilskud til kurser og lignende for personalet, og støtteforeningen er medvirkende til, at vi kan have blomster og pæne ting i huset, fortæller Ragnhild Rabjerg.

Hans Jørgensen

Der gøres meget ud af udsmykningen og hyggen på Hospice Sydvestjylland, så patienterne og deres pårørende kan befinde sig så godt som muligt på stedet.

Derfor var det også særdeles velkomment, da Ribe Fotoklub kom med et par kasser med indrammede billeder. Billederne kan patienterne frit vælge mellem og hænge op på deres stue, og når de synes, der skal lidt fornyelse til, kan de bytte billederne ud med andre fra kassen, fortæller lederen af hospice, Ragnhild Rabjerg.

Lyse lokaler og fantastisk stemning præger Hospice Sydvestjylland

Da jeg som førstegangsbesøgende på Hospice Sydvestjylland i Esbjerg trådte ind i den store bygning ikke langt fra sygehuset, var det første, der slog mig de meget lyse og venlige lokaler og den gode stemning, der er over alt i huset.

Jeg er blevet valgt ind i støtteforeningens bestyrelse som suppleant og har som mangeårig journalist bl.a. fået til opgave at være med til at lave det nyhedsbrev, støtteforeningen udsender tre til fire gange årligt.

Jeg bor i Ribe og har siden 1973 arbejdet på daværende Vestkysten og siden JyskeVestkysten først som redaktionssekretær i Esbjerg, dernæst lokalredaktør i Ringkøbing og siden 1978 og frem til pensioneringen i 2007 som lokalredaktør i Ribe.

Men tilbage til hospice, de dejlige lyse lokaler og den gode stemning.

Over alt er der i fællesarealerne gjort meget ud af hyggen og det hjemlige, og alle de medlemmer af personalet, jeg har mødt, har været smilende, venlige og imødekommende. På trods af, at der er meget at lave, bærer hele huset præg af ro og omsorg, som netop er det, hospice skal kunne, men som ikke kommer af sig selv. Hele huset vidner om en dedikeret ledelse og en række dedikerede medarbejdere på alle områder.

Hospice Sydvestjylland

Hospice Sydvestjylland har 45 ansatte plus omkring 75 frivillige. Af de 45 ansatte er 25 sygeplejersker, mens resten fordeler sig på fysioterapeut, psykolog, socialrådgiver, lægesekretær, musikerapeut, præst, to i rengøringen, en pedel, tre i køkkenet og tre i administrationen samt en leder og en souschef.

Hospice Sydvestjylland er en selvejende institution, hvis formand er tidligere

Have og terrassen er et yndet sted at være i godt vejr.

amtsdirektør Bent Peter Larsen. Hospice har et budget på 25-26 millioner kroner. Pengene kommer primært fra regionen, der betaler knapt 7.000 kroner per sengedøgn. Ca. 200 patienter/familier er på hospice i løbet af et år. Når en patient indlægges, er der fri besøgstid, og nære pårørende kan for et beskedent beløb købe overnatning på stedet. Pårørende kan også mod betaling købe mad.

Hans Jørgensen

Støtteforeningens nyhedsbrev

Nyhedsbrevet udgives af Støtteforeningen for Hospice Sydvestjylland, Kirkegade 70, 6700 Esbjerg.

Nyhedsbrevet udsendes 2-4 gange årligt.

Redaktion: Frede Dalum
Hans Jørgensen
Tom Arnt Thorup
Michaela Lydixen
Marianne S. Pedersen

Hver middag spilles der på flyglet, der er placeret så centralt, at det kan høres over hele huset. Nogle patienter vælger at komme hen til flyglet, mens andre ligger på stuerne med åbne døre og lytter.

Facebook

- Læs nyhedsbrevet elektronisk

Læs nyhedsbrevet elektronisk, spred budskabet - giv det videre til en ven

"Like" Støtteforeningens Facebookside
www.facebook.com/hospicevenner/

MobilePay

Giv en gave via MobilePay nummer 70 09 84

Hvis du ønsker fradrag for din gave, skal du i tekst feltet skrive dit cpr-nummer.